

МОТИВИ

към проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за държавната финансова инспекция

Причини за предлаганите промени. Цели

Настоящият Закон за държавната финансова инспекция (ЗДФИ, в сила от 25.04.2006 г.) е приет в изпълнение на заложените мерки в Стратегия за развитието на държавния вътрешен финансов контрол в Република България, приета с Решение на Министерския съвет по протокол № 24/16.06.2005 г.

За постигане на бюджетна дисциплина и защита на публичните финансови интереси ЗДФИ регламентира функциите по държавна финансова инспекция като инструмент за извършване на последващи проверки за законосъобразност на финансово-стопанската дейност на организациите и лицата от обхвата на закона.

Действащата правна уредба подчертава ролята на Агенция за държавна финансова инспекция (АДФИ) като специализирана администрация към министъра на финансите и регламентира работата на служителите на агенцията като свързана с изпълнение на специфични функции, изискващи висок професионализъм, качество, срочност и резултатност. Тяхното изпълнение включва контролни и санкционни правомощия, както и осъществяването на други възложени със закон функции. С оглед създаване на обективни гаранции и уреждане на съвременни способности за постигане на това изискване предлагаме да бъдат внесени за разглеждане в Народното събрание изменения и допълнения на ЗДФИ в следните насоки:

Основна цел на предложените промени е повишаване на ефективността и пълнотата на плановата дейност на финансовата инспекция. Понастоящем въз основа на утвърден годишен план финансови инспекции се извършват само по отношение на дейността по възлагане и изпълнение на обществени поръчки, уредена в Закона за обществените поръчки (ЗОП) и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане. Измененията, предложени в проектозакона, разширяват предметния обхват на плановите финансови инспекции, като наред с контрола по ЗОП се включват всички нормативни актове, които уреждат правомощия на органите на агенцията за спазване на бюджетната, финансово-стопанската дисциплина и за защита на публичните финансови интереси на Европейския съюз, Република България, общините и публичноправните организации. По този начин ще се създаде възможност да се разгърнат в пълен обем контролните функции на агенцията.

С оглед повишаване на ефективността на контролната дейност се предлага да се въведе възможност за реализиране на правомощията на органите на АДФИ при установяване на данни за нарушения, които не попадат в обхвата на текуща финансова инспекция, определен със заповед за възлагане, издадена от директора на агенцията. По този начин се постига всеобхватност по отношение на всички обстоятелства, документи и деяния на отговорните лица в проверявания обект – организациите и лицата по чл. 4 от ЗДФИ. Промяната се обосновава от случаи в практиката на агенцията, при които възниква обективна невъзможност за изменение на заповедта за възлагане на инспекция.

На следващо място се предлага изменение на досегашната уредба, предвиждаща резултатите от конкретна финансова инспекция да се отразяват в доклад, който съдържа направените констатации, подкрепени с доказателства, като към доклада се прилага допълнително и заключение, изготвено от финансовия инспектор. В заключението инспекторът посочва мотиви по постъпили писмени становища от ръководителя на проверяваната организация или лице, както и от лицата по чл. 17, ал. 3 от ЗДФИ.

Проектът за изменение и допълнение на ЗДФИ има за цел, да унифицира практиката на осъществяващите последващ финансов контрол институции – Сметна палата на Република България и АДФИ. Аналогично на възприетата от законодателя уредба в Закона за Сметната палата, който предвижда резултата от одитната дейност да се отразява в единен документ – одитен доклад, се предлага преодоляване на двойствеността в ЗДФИ – доклад и заключение, съществуваща сега при отразяване резултата от извършена финансова инспекция. Законопроектът въвежда усъвършенствана техника на документиране на резултатите от извършена финансова инспекция, която включва изготвяне на проект на доклад и окончателен доклад. С това се предоставят и гарантират по-широки възможности за защита на проверяваните лица по отношение на констатациите, направени в хода на конкретна инспекция и отразени в проекта на доклад. Следва да се посочи, че съгласно проектозакона финансовата инспекция не приключва с изготвянето на проекта на доклад, а завършва едва с окончателния доклад, за разлика от действащите правила по ЗДФИ, от които следва, че инспекцията приключва към датата на доклада, а не към момента на заключението. Предлаганата нова уредба създава възможност след подаване на становищата по чл. 17 от ЗДФИ, в които биха могли да се съдържат основателни възражения срещу констатациите, направени в хода на инспекцията, да се предприемат допълнителни действия и проверки за установяване на действителното правно положение по конкретните факти.

Досегашната уредба в ЗДФИ предвижда, че докладът, отразяващ резултатите от инспекцията, се връчва на съответните лица, което задължително предполага наличие на писмен документ и неговото персонално получаване. Предлаганите промени предвиждат, проектът на доклад и окончателният доклад от инспекцията да се предоставят на съответните лица. Тази формулировка включва връчване, както и възможност за получаване на тези документи чрез съвременни способности - например по електронна поща и/или по друг технически начин, като се допуска получаването да се осъществява нелично.

Проектът за изменение и допълнение на ЗДФИ поставя акцент върху засилване ролята на вътрешния контрол за качество на инспекционната дейност. За целта се предвижда формиране на независимо звено, което да бъде на пряко подчинение на директора на АДФИ. По този начин ще бъде гарантирана в по-голяма степен обективността на финансовата инспекция чрез увеличаване на дейността по качествен контрол. Служителите от звеното ще имат длъжностна характеристика, в която като пряко задължение ще се включват основно да извършват проверки по контрол на качеството, а като допълнителни функции да осъществяват проверки за спазване на утвърдени методически указания (методологии, вътрешни правила и др.), както и да изготвят анализи и предложения за нови или изменение на действащи вътрешни актове от методически характер. Дейността на звеното се очаква да доведе до засилване на обратната връзка към ръководството на АДФИ по отношение на качеството на

финансовите инспекции. Предложеният подход съответства на възможността за формиране на такова звено, предвидена в Наредбата за прилагане на Класификатора на длъжностите в администрацията.

С цел повишаване на гаранциите за безпристрастност и обективност при извършване на финансовите инспекции се предлагат промени, които засягат кръга на лицата, упражняващи правомощията и задълженията, предвидени в чл. 13 и чл. 14 от ЗДФИ. В уредбата понастоящем носители на тези правомощия и задължения са само органите на АДФИ, които съгласно чл. 7 на закона са директорът на агенцията и финансовите инспектори. С предлаганата промяна посочените функции се възлагат на служители от специализираната администрация на АДФИ, включваща финансовите инспектори и други служители, участващи в инспекционната дейност. Упражняването на правомощия по чл. 13 и изпълнението на задължения по чл. 14, ал. 1 от ЗДФИ ще се възлагат на служители от специализираната администрация на агенцията при необходимост, когато е налице фактическа и/или правна сложност на проверката въз основа на заповед, издадена от директора на АДФИ или упълномощено от него длъжностно лице. Изменението на чл. 14, ал. 2 от ЗДФИ разширява основанията за отвод спрямо юрисконсултите и съответните ръководители от специализираната администрация, тъй като са ангажирани с провеждане, съответно съгласуване на действията по конкретната инспекция или проверка. Промяната добавя към предвидените по ЗПКОНПИ основания за отвод и специалните основания по чл. 14, ал. 2 от ЗДФИ. По този начин се усилват гаранциите за обективност и се премахва в по-висока степен възможността за оказване на недопустимо влияние.

Предлага се усъвършенстване на редакцията на чл. 22, ал. 7 и на чл. 23, т. 5 от ЗДФИ. Във втората разпоредба се посочва изрично, че към пълна имуществена отговорност по ЗДФИ могат да бъдат привлечени, както физически, така и юридически лица. Изменението се налага за преодоляване на наличието на противоречива съдебна практика, доколкото в част от влезлите в сила решения се приема, че такава отговорност може да носят само физически лица.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба

За прилагането на предложените промени не са необходими допълнителни финансови средства.

Предложеният законопроект няма да доведе до въздействие върху държавния бюджет на Република България.

Очаквани резултати

С приемане на предлаганите промени за разширяване на обхвата на плановия подход при извършване на финансови инспекции от АДФИ ще се осигури:

- засилване на превенцията и намаляване на рисковете от безконтролно разходване на публични финанси;
- повишаване качеството на дейността по финансова инспекция;
- повишаване на постъпленията в бюджета от наложени глоби и имуществени санкции за установените административни нарушения.

Не се очаква предлаганата уредба да доведе до финансово въздействие върху задължените икономически и други субекти.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз

Законопроектът не изисква синхронизиране с приложимото законодателство на Европейския съюз.